

תורת רבותנו מבריסק

~ גליון 53 שנה ב' פרשת ויקהל פקודי תשע"ח ~

לטעום מנועם אור תורתם של רבותנו אבירי התורה מצוקי ארץ ושיבדלחט"א

‘ועשית פניך נחשת וכתוב נחשת’ - לנחשת הקשתיו ולא לדבר אחר.

מבואר, שלמרות שגם כנו של הכיור נמשה, מכל מקום אין מקדשין ידים ורגלים אלא בכיור עצמו, ומעתה מדוקדק לשון הפסוק **“ומשחת את הפניך ואת כנו”** - ואף אמנם שלענין משיחה הוא שווה לכיור, מכל מקום **“וקדשת אתו”** - רק הכיור מקדש, אבל כנו לא מקדש.

והוסיף **רבנו זצוק"ל** לדון בענינו של הכיור:

הנה שיטת **הרמב"ם** (ביאת מקדש פ"ה ה"י), שאפשר לקדש ידים ורגלים בכל כלי שרת שבמקדש, אך מכל מקום מצוה לכתחילה לרחוץ דווקא מן הכיור, (והרמב"ן חולק עליו בזה) והנה לעיל בפרשת כי תשא נאמר **“ועשית פניך נחשת וכתוב נחשת לרחצה”**,

ולכאורה צריך ביאור, שהרי כאמור לעיל, אי אפשר לרחוץ בכנו של הכיור, וא"כ היה צריך לומר **“ועשית פניך נחשת לרחצה וכתוב נחשת”**, שהרי הרחיצה אינה מתייחסת אלא לכיור לבדו?

אלא נראה, בהקדם מה שיש לחקור, לשיטת הרמב"ם שיש מצוה לקדש בכיור, האם קיום המצוה ברחיצה הוא רק כאשר הכיור מונח על כנו, או גם כאשר הכיור עומד בפני עצמו ואינו מונח עליו?

ויתכן כי לזה בא הכתוב ואמר **“ועשית פניך נחשת וכתוב נחשת לרחצה”**, להורות כי מצות הרחיצה מתקיימת בכיור רק כאשר הוא מוצב על כנו, אך לא כאשר הוא עומד בפני עצמו, ודו"ק. (ועי' ירושלמי יומא פ"ד ה"ה, ובקרבן העדה שם)

א. ה. ובה מבואר היטב האמור לעיל, שגם כנו של הכיור צריך משיחה, שהרי הוא מעכב במצות קידוש ידים ורגלים, אך למרות זאת **“וקדשת אתו”** - קידוש אין עושין אלא בכיור עצמו אך לא בכנו.

לט - א "ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקדש ועשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כפאשר צוה ד' את משה"

הנה לענין הבגדים, מצינו שהתורה אומרת על כל עשיה ועשיה - **“כפאשר צוה ד' את משה”**, זאת בעוד על עם עשית המשכן לא נאמר כן,

וביאר בזה **מרן הגרי"ו זיע"א**, על פי דברי חז"ל (קידושין כט.). שבכל מקום שנאמר לשון 'צו' - היינו מיד ולדורות,

ומעתה מבואר, שלענין המשכן שלא נעשה אלא לאותו הדור ולא לעולם, לא שייך לומר בו לשון ציווי, אולם הבגדים שהם ציווי לדורות עולם, שם שייך לומר על כל עשיה ועשיה **“כפאשר צוה”**.

והוסיף על כך בנו, **רבנו הגדול מרן הגר"מ הלוי סאלאווייציק זצוק"ל**:

הנה מצינו לכאורה פסוק בתחילת פרשת פקודי (לעיל לח, ב) **“ובצלאל בן אוּרִי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ד' את משה”**,

וכתב שם **הרמב"ן**, שהפסוק מדבר אודות עשיית המשכן, שנעשתה כאשר צוה ד' את משה,

ומעתה יקשה, שהרי המשכן לא היה לדורות עולם, והיך נאמר עליו לשון 'צו' שהוא לדורות?

ויש ליישב, שבאמת עיקר הציווי של **“ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם”**, אף שהוא מוזכר על בנין המשכן, מכל מקום הוא ציווי לדורות,

וכן מבואר בלשון **הרמב"ם** (בית הבחירה פ"א ה"א); **“מצות עשה לעשות בית לד'... שנאמר 'ועשו לי מקדש' עכ"ל, הרי שנאמר בזה ציווי לדורות עולם”**.

ובזה מיושב היטב גם לשון הפסוק לעיל, שכאמור שייך גם על עצם עשיית המשכן לומר בלשון 'צו' - לדורות, ורק על פרטי עשיית המשכן שאינם אלא לפי שעה, שם לא שייך לומר 'צו', אלא רק הוראה כללית על עשייתם, וכפי שביאר מרן הגרי"ו.

מ - יא "ומשחת את הפניך ואת כנו וקדשת אתו"

יש לדקדק, כיון שמדובר בכיור ובכנו, מדוע נאמר **“וקדשת אתו”** בלשון יחיד, הלא היה צריך לומר לכאורה **“אותם”** בלשון רבים?

וביאר בזה **רבנו הגדול מרן הגר"מ הלוי סאלאווייציק זצוק"ל**: הנה אמרו בזבחים (כב.) **“רבי יהודה אומר, יכול יהא כנו מקדש כדרך שהכיור מקדש? תלמוד לומר (לעיל ל, יח)**

גליון מוגדל

לרגל יומא דהילולא תנינא של
רבנו הגדול זללה"ה שיחור
ביום ראשון כ"ד אדר תשע"ח
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

לקבלת הגליון במייל שלחו בקשה 4422966@gmail.com

לזכר נשמת רבנו הגדול מרן רבי מאיר הלוי בן רשכבה"ג מרן רבי יצחק זאב הלוי זצוקללה"ה סאלאווייציק

דברי חיזוק

שנאמרו דרך הטלפון באסיפה של נדיבי עם בארה"ב למען תמיכה במוסדות החינוך על טהרת הקודש

לתאר שיהיה עולם בלי זה, וכל מי שיש לו יד להוציא לפועל ענין זה להחריב את תלמודי התורה, עליו להבין שמרה תהיה אחריתו, והשותפים בזה יימנו בכלל מחטיאי הרבים שנידונים בגיהנם לדורי דורות. שהרי הם גורמים שלא יהיה קיום לעולם כמו דאיתא בגמ' בשבת (קי"ט ב) אל תגעו במשיחי אלו תינוקות של בית רבן, אמר ר"ל משום ר"י נשיאה אין העולם מתקים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, א"ל רב פפא לאבבי ידי ודיך מאי (הרי אין לנו כלל השגה בלימוד התורה שלהם לשמה בקדושה וטהרה), א"ל אינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא. ואיך באים עתה אנשים קטנים ובכזו קלות ראש, כמה עזות מצח יש בזה שלוקחים על כתפיהם לומר דעות בענינים כאלו, דבר זה יתכן רק בעקבתא דמשיחא שחוצפא יסגי, וכמו שהעולם מפרש, שאם אדם ירצה להתגדל הדרך לכך תהיה ע"י חוצפה, החוצפה תגדיל את האנשים, לא תורה ומעשים טובים. באים אנשים ומתערבים בדבר שגדולי ישראל מסרו נפשם על זה שיהיו "ריינע" תלמודי תורה, בלי שום שלטון זר, והשפעות זרות, ולימודי חול, לאו דוקא לימודים חפשים אלא לימודי חול פשוטים. זהו תלמוד תורה, כפי שתיקן רבי יהושע בן גמלא שיהיו מלמדי תינוקות בכל עיר ועיר, ואת זה רוצים עתה להחריב.

וצריך רחמים גדולים שחלילה הגזירות לא יצאו לפועל, ויתבטלו, כשמדא דעביד דבטיל, והקב"ה יחונן אתכם בעצה נכונה ובדרך ישרה איך לעשות פעולות טובות להציל את כלל ישראל מכל מיני גזירות רעות, וכמו שכתוב בדברי הימים (ב' ט"ו ג') וימים רבים לישראל ללא אלקי אמת וללא כהן מורה וללא תורה, וזהו המצב בדורנו, כמ"ש במגילה (י"ד ע"א) נבואה שנצרכה לדורות נכתבה, ועל הדור שלנו נאמרה נבואה זו. ודבר זה עלול להביא לידי יאוש לחשוב שבלא"ה א"א כ"כ לפועל, ולזה מסיים הפסוק "ואתם חזקו ואל ירפו ידיכם", גם במצב כזה אפשר להציל, "כי יש שכר לפעולתכם", וזה יתקיים גם בדורנו. ויה"ר שנזכה לשמוע בשורות טובות וביטול גזירות רעות וביאת גואל צדק במהרה בימינו.

בענין תלמודי תורה שלא יעמדו תחת השפעות זרות, מרן זצ"ל כתב על כך שלא יהיו שותקים ונמנעים מלפעול בענין זה, בזה"ל: "אם החרש נחריש בעת הזאת אין ספק כי נתחרט בעתיד הקרוב, והכל כאפס לגבי ענין זה, שהוא סוף השמדת התורה, והחובה להתפנות מכל הענינים ולעסוק אך בענין זה, ולא לתת למשחית לבוא אל תוך ד' אמות של הלכה, בלא שום ויתור כלל".

ובמכתב אחר הוא כותב על ענין זה וז"ל: "שזהו עיקר העיקרים שכל היהדות תלויה בה, שישאר בנו איזה שריד מהבתים שמגדלים בהם תורה". דהיינו שאם לא יהיו תלמודי תורה בלי לימודי חול ובלי דעה והשפעה מהחפשים, אזי לא יהיה שריד לבתים שמגדלים בהם תורה. תורה יכולה לצאת רק מתלמודי התורה דוגמת הת"ת הישנים כמו שהיה מדורי דורות בירושלים. ועכשיו כל מה שפעלו בשעתו עומד היום בסכנה, שהמצב הוא שכל בתי החינוך לבנים ולבנות מקבלים עליהם את ה"ליבה" שהיא חומר משחית כמו שזקני מרן הגר"ח זצ"ל כותב במכתב "מעט מן ההשכלה החפשית הוא חומר משחית וכבר... לראות את הרקב שנהיה בלבות בני הנעורים, ולא מצאנו מפלט כי אם במקומות לימוד שאין בהם תערובת השכלה כלל".

ועתה, באים עסקנים הקרובים אל החפשים, והם המתווכים בין הצדדים, הם הקימו את הנח"ל החרדי, ועכשיו הם ממשיכים לקבור ח"ו את כל תלמודי התורה, ועושים שייהפכו כולם לבתי ספר במלוא מובן המילה, הכל עומד בסכנה גדולה, רצונם לעשות זרם "ממלכתי חרדי", זאת אומרת שלא יהיה קיום לתלמודי תורה בחוץ, אלא הכל יכנס תחת ידיהם בזרם "ממלכתי חרדי", ויש להם כל מיני שמות בדויים שהם מסתתרים מאחוריהם כדי שיהיה מסוה שעי"ז יוכלו להחריב את הכל.

המצב בו אנו עומדים הוא ממש באו מים עד נפש, וכל אחד מחויב לעשות כל שבידו, ולדעתי צריך לעשות על צרה זו 'יום תפילה עולמי' כמו שעושים על שאר צרות, שהקב"ה יצילנו מהצרה הזאת, שלא נבוא ח"ו לידי ביטול תלמודי התורה, אי אפשר

מספד גדול

על רבנו הגדול מרן הגר"מ הלוי סאלאווייציק זצוקללה"ה

שנאמרו ע"י מרן הגאון רבי שמואל אויערבאך זצוקללה"ה

בהיכל בית המדרש הגדול 'זכרון משה' ירושלים

המזבח היה מביא יראה לכל העולם, כל אחד לפי כלי קיבולו]. ויש גדולים מלאים ביראה ודי להפקיע לעצמם ואין זה כ"כ משפיע לאחרים, אבל יש גדולי יראה מלאים וגדושים ביראה כמו כלי שמתמלא על גדותיו ונשפך מזה לחוץ, וזה משפיע הרבה יותר על הדור כולו. ההשפעה היא הלאה והלאה. ואצל הנפטר הגדול ז"ל, זו היתה מציאות נוראה שיכלו לממש את היראה ממש ממש. ומה מאד צריך להתעורר על החלל הנורא, ולהתחזק בכל כחנו ליראת ד' טהורה.

ביציאת מצרים כאשר הגיעו לקריעת ים סוף, אומר רבנו הגר"א שאז זכו והגיעו להדרגה הגבוהה של דור דעה, ראתה שפחה על הים וכו', ראו בעת קריעת ים סוף גילוי שכינה, עד שאמרו 'זה ק-לי ואנוהו'. ואמרו חז"ל במדרש, בשעה אשר אברהם אבינו היה במלחמת המלכים, המליצו עליו המלאכי חסד, "זה שבניו עתידים לומר זה ק-לי ואנוהו" וכו', ואף שאנחנו אומרים את זה כל יום, הרי שכמובן תלוי מאד איך אנחנו אומרים את זה, והיאך אנחנו משתייכים לזה, וד"ל.

ועם כל זה רואים אנו שצריך לזה, והשירה של אז ישיר, ישיר גם לעתיד לבוא, כמאמר חז"ל, גם ההמשך של אלוקי אבי וארוממנהו, צריך גם אשר זה ירושה לנו מאבותינו, אבות העולם אברהם יצחק ויעקב, וכמאמר הפסוק, מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו, וכדברי הגר"ח ז"ל מולאזין, אשר מה שהשיג הצדיק בעבודתו, נעשה [בבחינה ידועה] בטבע אצל הבן, ובגמ' פרק הפועלים, והרחיב בזה רבנו הגר"א בבאורו למשלי, "ובקרוב כסילים תיוודע, זה ת"ח בן ע"ה וכו', אסתירא בלגינא קיש קיש קריא". ואף דהת"ח מתנהג ומקיים כראוי לתלמיד חכם, עוד פתיך בו הפגם בהדרגא דאלוקי אבי.

אצל רבי מאיר זכרוננו לברכה, ראו בחוש ממש, איך שהי' חי ממש את אלוקי אבי.. אלוקי אבי, אבות העולם, מרבנו חיים מואלזין עד הבית הלוי ורבותינו הגר"ח והגרי"ז זיע"א, ואין לתאר כמה שהיו מושרשים עמוק עמוק בכל

יראתי בפצותי שיח להשחיל [פיוט שחרית ר"ה], אני מפחד כפשוטו, בפצותי בשיח להספיד, לדבר מה שצריך ובאופן שצריך להשחיל, ולא מה שלא צריך.

יראתי. איה שוקל ואיה סופר, מי יכול להקיף את החלל הנורא, עם סלוקו של אחד מיוחד ממש משרידי דור דעה, רבי מאיר הלוי זללה"ה, וביותר בשעה שבמידה גדולה יש תוהו ובוהו. כשיש מציאות של 'אשר קרך', יש כל מיני אשר 'קרך', ויש רח"ל תבערה של 'אשר קרך', וכשמסתלק..

מי יכול להביע את מה שצריך כאן להביע, הגאון רבי מאיר ז"ל היה חוזר על הפסוק בירמיה 'איש ברעהו יתתלו ואמת לא ידברו'. עד כמה הוא הצטער על הגזירה הנוראה שממש הפריעה לבריאותו. צער שכזה פועל למעלה, הוא פעל שיהיו תפילות חזקות מאוד, ומי יודע איך הדברים היו נראים בלי זה...

הכתוב אומר 'ארץ יראה ושקטה', כשיש יראת ד' בעולם, זה קיומו של העולם, להיפך מהשכל של אומות העולם, הגוי מחפש שלא יהיה פחד, וכשיש פחד אין רגיעה, כלל ישראל

יודעים את האמת בסוד קיום הבריאה, כשיש 'יראה ופחד ד"אז יש 'שקטה', וכשהיראה מסתלקת מן העולם, אין רוגע בבריאה. כל העולם מחפש עצות שלא יהא פחד, ואילו כלל ישראל מבקשים ומתחננים, ובכן תן פחדך, רוצים פחד, לא פחד שוא, אלא יראת ד' טהורה, רוצים להגיע ל'ושם נעבדך ביראה', ולזה אנו מיחלים ומצפים.

המגיד מדובנא, כותב מה ששמע מפי הגאון החסיד הגר"א ז"ל, על הגמרא הכל ביד"ש חוץ מיראת שמים, שנאמר מה ד' וגו' כי אם ליראה, אטו יראה מילתא זוטרתא היא, ואמרו בגמ', 'אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא וכו' [וגם זה איתא מהגר"א, לגבי משה כשנמצאים על יד משה], משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו דומה עליו ככלי קטן, קטן ואין לו דומה עליו ככלי גדול', ואמר הגר"א הא דהביאו דוגמא מכלי, דכמה שיש יותר גדול ביראה זה משפיע על הדור, [וכן מובא מהגר"א, דאש המערכה של

מיסודות התורה הקדושה אשר אנכי מצוך היום, "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", ורק ע"י כך אנו מקיימים את הציווי של "אשר אנכי מצוך היום", בכל יום ויום, כאילו היום ממש קבלנו את התורה וירדה לנו מן השמים, לא כחוזרים על ישנות, הטור בה' ק"ש מביא דברי רב עמרם לישוויי אינש לקריאת שמע בכל זמן "כפרוטגמא חדשה", וכן במדרש "אמר הקב"ה לישראל קראו ק"ש פרוטגמא ידי, הרי לא הטרחתי עליכם לקרותה לא עומדים ולא פרועי ראש וכו', אבל באימה וביראה וברתת ובזיע מיהא צריך". צריכים להתבונן בכל יום בקריאת שמע, כאילו שהגיע היום דבר חדש, הגיע ציווי חדש מהמלך. וכשלא חיים את זה כך, אין כאמור קיום של מצוך היום, וזה בא מרוב ההרגל והמלומדה, כלשוננו של גאון וקדוש ישראל מסלנט זל"ה, ההרגל [המלומדה] הנורא אשר משחית כל חלקה טובה ד' יצילנו.

כידוע לכל כמה ראו את ה"פרוטגמא חדשה" בחוש ממש, בקבלת עול מלכות שמים בקיום מצות קריאת שמע ובכל

קיומי התורה והמצוה, כל פעם בבחינת "אשר אנכי מצוך היום", אצל אבות העולם לממלכת בריסק, וגם עד ממש אצל הנפטר הגדול הגאון ר' מאיר, היו הדברים חיים וקיימים אשר קשה לתאר, והדברים ידועים לכל, וכמה זה השפיע בכלל ובעולם התורה בפרט הקריאת שמע ששמענו בעת הופעת מרן הגרי"ז בארץ הקודש כידוע לכולנו, היה לנו

פרוטגמא חדשה ממש.

ואמנם בשירת אז ישיר של הדור דעה כאמור, ההתחלה היא "זה ק-לי ואנוהו" [לפני אלוקי אבי, ידוע הגמ' במנחות, אם הוא רק בר אבהן לחוד ח"ו], ההתחלה מהגברא בעצמו, ואח"כ החיזוק הנורא של אלוקי אבי, זה ק-לי... כל הנביאים נתנבאו בכה משה רבנו ע"ה נתנבא גם בזה, אפשר להראות באצבע, בהירות השכל של רבי מאיר זכרונו לברכה היה גדול מאד, בבחינת זה... הדברים מונחים לפנינו על השולחן, בבחינת הרי שולחן והרי בשר והרי סכין, וצריך רק פה לאכול...

המציאות של התחדשות בתורה, קיימת תמיד גם עם ירידת הדורות, כמו שמצינו הוויות דאביי ורבא, ולשון רבנו הגר"א בהוויות דאביי ורבא שהיו 'טוחנים' יותר, ובזה משובחים כלפי הדורות הקודמים וגם קודם לכן. ומבואר בפרקי היכלות שאף על פי שבבית שני היו חסרים חמישה דברים, והם היו דברים גבוהים של הגילוי שכינה והאורים ותומים וכו', ואף שהיה חסרון נורא כלפי בית ראשון, ובעת שנבנה היו הזקנים אשר ראו את הבית הראשון, בוכים בקול גדול וכו' ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם. ואף שאמר רבינו הגר"א שאין לנו השגה כלל

חדרי לבבו, 'דמות דיוקנו של אביו נראה לו', אצל יוסף הצדיק לא הספיק ענין זכות אבות, אבות העולם, אלא היה צריך 'דמות דיוקנו של אביו נראה לו', שיהיה כזה ענין של זכות אבות. ואם רואים עוד דברים בעולם חוץ מדמות אביו, רואים גם עלמא דשקרא, אז הכל יכול להיאבד ח"ו, ואצל רב, ש"תנא הוא ופליג" נאמר שלא הסתכל חוץ לד' אמות, והיינו דבלא זה הוא לא היה יכול להיות רב. ואין הכוונה רק שמחוץ לד' אמות יש דברים אסורים, אלא אם רואים ומסתכלים מחוץ לד' אמות שזה מקומו של אדם, זה כבר לא רב. אני יכול להעיד בנפטר, כל מי שראה ומי שהכיר ידע שכל המציאות שלו הייתה שהוא לעולם לא שכח דמות דיוקנם של האבא והסבא. היתה לו את היראה הגדולה עם ה'אלוקי אבי'.

מרן הגרי"ז היה אומר בשם אביו רבנו הגר"ח ז"ל, שהיה אומר על אביו הגאון בעל בית הלוי, אשר מי שלא ראה אותו לא ראה יראה מימיו, והגרי"ז המשיך בזה ואמר מה שאמר, וקשה לי להעביר את הדברים. שמענו על אחד

מזקני הרבנים בארה"ב, שראו בו תמיד פחד נורא מביטול תורה וכו' וכו', וכשנשאל מהיכן זכה לזה, היה אומר שהוא למד בוואלזין בזמן שהיה שם הגאון בעל בית הלוי זיע"א, והיה מסתובב בהיכל הישיבה, והתלמידים היו נו"נ עמו, ואמר דבחודש אלול היה מגיע הגאון הביה"ל כדרכו בכל השנה, אבל אז לא יכלו התלמידים לגשת אליו

כי נפל עליהם אימה גדולה מפחד היראה הנוראה שלו, וממש ברחו ממנו מרוב יראה ופחד, וכשנזכר בזה הוא מתמלא ביראה ופחד מרגע של ביטול תורה וכיו"ב.

כשראינו בעינינו את הרב מבריסק זל"ה ראינו יראה שקשה לתאר. מי שראה את הרב לפני תקיעת שופר, אין לתאר ולשער פחד הפחדים שראו [וזה כמובן פרט אחד]. קשה לנו להגיד אשר 'לא ראינו יראה מימיו', אבל בודאי דברי רבנו הגר"ח זיע"א חיים וקיימים שמי שלא ראה וכו' לא ראה יראה, כי זה למעלה מהשגתנו. כידוע ומקובל, רבינו החת"ס זיע"א אמר על רבו הגאון בעל הפלאה זיע"א [ואגב מרן הגרי"ז זיע"א היה אומר שהגאון בעל הפלאה היה אחד משלשת גדולי עולם, אשר רבנו הגר"ח כשהיה מדבר בשבח גדולתם לא היה סוף ותכלה זיע"א] אשר לא היה השגה לחריפותו, והיה אומר רבנו החת"ס, אני מאמין באמונה שלימה שרבינו תם היה בחריפותו הרבה הרבה יותר מהגאון בעל הפלאה, אכן שאין לו השגה בזה מה שייך יותר מהחריפות של הפלאה, אבל מאמין באמונה שלימה... וכך אנו אומרים בעניותנו, נאמנים דברי רבנו הגר"ח זיע"א, אף שאין לנו כ"כ השגה יותר מהיראה הנוראה שראינו בעינינו.

מהו יהודי מזמן בית שני, אבל הזקנים היה חסר להם החמשה דברים העיקריים של גלוי השכינה הארון וכו', היה יותר הסתר וחסרון, אבל מבואר שם בפרקי היכלות שדווקא בבית שני נתגלה זיוה ותפארתה הודה והדרה יראתה ויפעתה וכו' וכו' של תורה, מה שלא נתגלה לפני כן.

ואף שכשיש חסרון במקדש, יש חסרון בתורה שהרי "כי מציון תצא תורה", הרי שזיוה והדרה של תורה נתגלה יותר בבית שני ונתגלה כח התורה באמוראים הקדושים, אשר 'קטן שבהם מחיה מתים', וכמבואר בגמ' ע"ז שזה היה ידוע גם לאומות העולם, וכמו שהאריכו לבאר שאף שבאלישע שהחיה מתים, יש על זה פרשה שלימה בנביא, היינו כמו שאמרו אלישע ברחמי קעביד, והתנאים והאמוראים הקדושים נתגלה להם יותר כח התורה בעצמה רבה ונוראה, כהתלמוד הקדוש, אשר זה

הרי שבבית שני, שבוודאי היה בזה הסתר פנים כלפי בית ראשון, אך האהבה רבה ואהבת עולם של

הקב"ה אלינו, דווקא בו היה יותר גילוי בתורה, יותר הודה זיוה והדרה וכו' וכו' של תורה, אז קבלנו את התלמוד הקדוש והנורא, דוקא בזמן של ואנכי הסתר אסתיר וכו' כביכול הקב"ה מסתתר מעמנו, אבל בזמן הזה יותר מתגלה

לנו גלויים נוראים, במה שאין לנו שיור אלא התורה הזאת, ויש בה גילויים עצומים שלא היו קודם.

בדור האחרון אשר קרוב לנו, נתקיימה ה"כחדשים", ההתחדשות ע"י מאורן של ישראל רבנו חיים הלוי זיע"א, [וכנודע שגאון וקדוש ישראל זיע"א מסלאנט תמך ידו בזה ואכמ"ל], ניתן להתבונן, מצד השכל האנושי השכל הגוי רח"ל ד' יצילנו, היה נראה להתחדשות המהלך בנתוח והפרדת

הענינים, יבוא חלילה וחלילה, ע"י אדם מתפקח כביכול [בשפה המדוברת איין אוף גיקלערטער רח"ל] חס ושלום, ע"י מי שלא נמשך רק אחרי האבות והסבתות [לא תהא כזאת בישראל], והוא מביא דרך התבונה וההגיון, וכל זה הבל ורעות רוח רח"ל וא"צ לפנים גם לתשב"ר, לא בכאלה חפץ ד' ולא מהם תצא תורה חס ושלום, אבל האמת הברור לאמיתו הנראה לעין כל, ההיפוך וההיפוך מדברי ההבל,

אשר לא יזכר ולא יפקד, רק ורק מהיראה הנוראה, שגם בזה היה התחדשות [ולא חלילה חדש אלא התחדשות, הרעננות של אנכי מצוך היום וכאמור], היראה הנוראה שראו כנ"ל אצל הגאון החסיד בעל בית הלוי זיע"א.

וכך היה ביראתו הנוראה של רבנו הגר"ח הלוי זיע"א, מרן הגרי"ז הלוי היה אומר בשם אביו מאורן של ישראל, אשר כל גדולי עולם, גדולי הדורות, אשר יצא קו תהילתם לכל

ישראל בתורתם העצומה, ואבות יספרו לבנים, עוד יותר ויותר מזה היו גדולים ביראתם העצומה הנוראה, ולא רק שצריך להאמין בזה וגם זה אמת, אבל גם ראו בחוש עוצם יראתם אשר אין לתאר ולשער, ואין מילים לתאר את היראה של מרנא הגר"ח. הגאון שר התורה הרב מטשעבין זללה"ה, היה מספר על אחיו גאון עולם בעל ה"חזון נחום" זללה"ה, אשר הגאון מטשעבין העיד עליו שהיה גדול הדור בגליציה, אשר היה בשמחת משפחה באיזה זמן ביחד עם רבנו הגר"ח, וה"חזון נחום" לא הפסיק אח"כ מלדבר בהתפעלות עצומה אשר לא יתואר, דוקא מגודל יראתו

העצומה והנוראה של הגר"ח [אשר היה ידוע יותר בעולם הרחב על גאונותו], אשר כנראה לא נשמע אצלו כזאת, ומיראה זו, ודוקא מיראה זו שאין לנו השגה בה, בקע השחר האור הגדול ההתחדשות בדרך הלימוד של רבן של

ישראל הגר"ח הלוי זיע"א.

בטור הלכות ר"ח, ומבואר גם ברבנו הגר"א, ששלש רגלים הם נגד שלשה אבות, פסח כנגד אברהם אבינו ע"ה, ש"עשה מצות", ומתן תורה זה כנגד יצחק, השופר מאילו של יצחק, וחג הסוכות נגד יעקב, ולמקנהו עשה סכות, והיינו דאף שיעקב אבינו הוא עמוד התורה, עמוד האמת, תתן אמת ליעקב, הרי יצחק זה היראה "פחד יצחק", היסוד של קבלת התורה זה

היראה והפחד, יראתו קודמת לחכמתו, זה גם הרז של נעשה ונשמע, התורה ניתנה בגבורה, מבאר המהר"ל דזה היה בהכרח שהתורה תינתן בגבורה, לא שזה רק דבר טוב מאד, ואפי' הכי טוב בעולם, התורה זה בהכרח... בהכרח... אם לא פה תהא קבורתכם, שד שנקרא טבוח עומד מוכן להחריב העולם אם לא יקבלו התורה ח"ו, הגאון החסיד בעל בית הלוי, כאמור אין לנו השגה ביראה והפחד שלו,

תרדנה עיננו דמעה ועפעפינו יזלו מים

על כי ניטלה עטרת תפארת גאון ישראל וקדשו פאר הדור והדרו, המאור הגדול אשר באורו הגדול האיר מחשבי ארץ בכל קצוי תבל, קיבץ וריבץ פעלים לתורה ולתעודה והרבה גבולו בתלמידים הגונים אשר העמידם בקרן אורה, עמוד העבודה והיראה, משכיל אל דל, אבי יתומים ואלמנות ובלבו הרחום נמצאו מסילות לכל נדבאי רוח להחיות רוח שפלים ולשמוח לב נדבאים, המשיך מסורת אבותיו הגדולים זיע"א בלא זיז כל שהוא בתורה ויראה ודקדוק ההלכה ובהעמדת הדת על תילה וכל פירצה בכרם בית ישראל אמר לה דור ועמד בשער להתריע על החותרים בחומה הבצורה אשר יסדו קמאי

ה"ה רבנו הגאון החסיד צדיק יסוד עולם מרן רבי **חזקיהו הלוי סאלאווייצין** זצלה"ה

וירב בבית יהודה תאניה ואניה על כל חמדות שבעולם שנמל עמו והלך לו ואותנו עזב לאנחות

על זאת נישא קינה בני ציון בחר חבנה וירושלים חתן קולה בניהמ"ס הגדול **זכרון משה** פניה"ק ירושת"ו

ביום חמישי לס' חורש' נ"ח אדר' תשע"ו **בשעה 7:45** יספידוהו חמוריים:

הגאון הגדול רבי **יצחק טוביה וייס** שליט"א גאב"ד פניה"ק ת"ו

הגאון האדיר רבי **שמואל אויערבאך** שליט"א

הגאון רבי **מנחם צבי ברלין** שליט"א

הגאון רבי **זעליג וינברג** שליט"א

הגאון רבי **שמואל יעקב בורנשטיין** שליט"א ודי יגדור פרצות עמו ישראל ולא נוסף לדאבה עוד

התביעה היא שיהיה בכל יום כחדשים ממש, כל ק"ש זה פרוטגמא חדשה, זה הרי המינימום ובלא זה לא מתחיל כלום. הציווי הוא שכל מצוה תהיה מחדש, כמו שיש ימים נוראים, ובלימוד התורה מחד צריך להיות ושננתם ולחזור, אך בצורה של 'חדשים', כחדשים ממש. כך ראו תמיד אצל רבותינו גדולי ישראל.

'אגרא דהספידא דלוי', יש עוד הרבה לדבר על רבי מאיר זכרוננו לברכה, התורה, עם החסד בהצנע, ועם הדאגה לזולת, הכל זה דבר אחד, כי 'לתאוה יבקש נפרד', כשאחד חי לבד, אז כל אחד מפריע לו, כל אחד מיותר. אבל כשאדם חי כשהוא מקושר לשורש, מקושר לקב"ה, לשורש הנשמות, כאשר הוא חי עם עם הרבש"ע, הרי שהכל אחד, וכשיש שיש צער אצל השני זה מפריע לו. אמנם הכל היה בהצנע אבל זה נתגלה, יש דברים שראיתי ויש ששמעתי. ועם זאת היה בו את הצער כאשר המצב של כלל ישראל נגע ממש לליבו, ומי יודע אם לא זה גרם להסתלקותו...

סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא, צריך לחיות עם זה שהכל הבל, ואמרו חז"ל שביקשו חכמים לגנוז ספר קהלת, ולא גנוזהו מפני שתחילתו דברי תורה, וסופו דברי תורה, תחילתו דברי תורה דכתיב: "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, סופו דברי תורה דכתיב: "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם". שלמה המלך החכם מכל אדם, הראה שאין שום נסיונות של ממש [והיה מרחיב בזה מרן הגה"צ ר' אליהו לפיאן זצ"ל], אם מחפשים רק את האמת לשמור על עצמו, 'מכל משמר נצור לבך', אם יש יראה ושמירת מצוותיו יש הכל, כי רק זה כל האדם.

שיהיו הדברים לעילוי נשמתו שיהא מליץ יושר על כל המצב של עולם התורה, על המשפחה היקרה והבנים היקרים, ואני מדבר בשם כל הציבור, שיהא התעוררות להתחדש, לא לחיות בנארישקייט. תורה זה ע"מ לקיים, אם אין יראה אין תורה, אי איכא יר"ש אין ואי לא לא.

שיהא לעילוי נשמתו, ומה שנתבונן זהו התכלית, כלשון הרמב"ם ויעור משנתו, וכלשון החובת הלבבות, 'טבע העולם משכח', וכל דבר שרואים, אפילו לא דברים אסורים, זה נכנס למוח. החובה היא לראות ולהבין מהו החיים האמיתיים ומהו המות, והקב"ה מתחנן לנו 'ובחרת בחיים', וכפירש"י ברור לך חלק יפה, רק להזהר שלא נהיה מאלה שאמרו עליהם מורידין ולא מעלין, אלא לחיות חיים ממש, תורה ויראת שמים ויראת חטא, והקב"ה יערה עלינו רוח טהרה לקיים את התורה ולקיים בין אדם למקום ובין אדם לחברו. ונזכה אשר בקרוב יקיצו וירננו שוכני עפר ובלע המות לנצח ומלאה הארץ דעה את ד' ונגלה כבוד ד' אמן ואמן.

הוא גילה גם התחדשות ביראה ובדקדוקי מצוות, היראה והפחד זה היסוד וההמשך לרבן של ישראל ר"ח הלוי לההתחדשות בתורה.

כידוע שבכל רגע קיים דבר ד' 'לעולם ד' דברך נצב בשמים', ככל שיש יותר יראה יש לנו יותר דבר השם, כלשון הרמח"ל, דאין אין לך דבר שמגרש את הסט"א כמו יראה. יין קשה פחד מפיגו. בדבר ד' שמים נעשו, ואם יש בזה קרירות חלילה העולם בסכנה.

כשמסתלק כזה אדם גדול שכל הזמן היתה מול עיניו דמות דיוקנו של אביו, בחיי אביו ולאחר כן תמיד הוא היה מול עיניו, כשעבר בילדותו במציאות של התרופפות העולם, כזה תוהו ובוהו שאי אפשר לתאר מה שהתחולל ואיך זה השפיע, והוא ר' מאיר בצדקתו מתחילתו ועד סופו בכל המצבים. כל הזמן כל החיים בכל המצבים מתחילתו ועד סופו עם דמות דיוקנו של אביו.

וזו מדרגה נשגבה, שהרי הבדל עצום ונורא יש, אם אחד חי כפשוטו וכמשמעו עם ה'דמות דיוקנו' מדורות קודמים, קשה לי ומסתפינא לומר ואיני ראוי, אבל אני מרגיש אשר

'א שטיק בריסקער רב' נסתלק... אני אומר זה בלי לדעת ובלי להבין מה זה 'בריסקער רב', אבל עם כל זה אמרתי מה שאמרתי מה שמורגש, כשהעולם רופף, כשיש רוח של הקרירות צריך להתעורר.

התכלית הוא מה שכולם מרגישים שהעיקר להתחזק ולהתעורר וללמד מזה, לא סתם לשמוע. מצינו נבואה מיוחדת "והנך להם כשיר עגבים יפה קול ומטיב נגן, ושמעו את דבריך ועושים אינם אותם". זה נאמר לאלה שבאו לשמוע לדברי הנביא בשם ד' ונהנו לשמוע זה, והנביא מגלה ותובע מהם שזה בגדר לשמוע מטיב נגן, חסר בהתעוררות למעשה ממש, אני רק מדבר מה שכולם מרגישים, שתהא התעוררות ללמוד מזה.

כבר הזכרתי פעם במקום שאני עומד כעת, המבואר בגמ' נדה לג:, רב פפא איקלע לתואך, אמר אי איכא צורבא מרבנן הכא איזיל אקבל אפיה. אמרה ליה ההיא סבתא איכא הכא צורבא מרבנן ורב שמואל שמיה ותני מתניתא יהא רעוא דתהוי כוותיה. אמר מדקמברכי לי בגוויה שמע מינה ירא שמים הוא אזל לגביה וכו'.

והנה הוא שאל רק האם יש ת"ח, ואמרה 'יהא רעוא' ואמר מדקמברכי לי בגווי' ש"מ ירא שמים הוא. הוא חיפש צורבא מרבנן, וזה מה שאמרה לו ההיא סבתא, וקיבל מה שרוצה, ובכל זאת אמר מדאמר תהא כוותי ש"מ יר"ש הוא, ממה שהיא מברכת הרי שהוא יר"ש, והרי לכתחילה חיפש רק צורבא וברגע שזה יר"ש הוא רץ אליו, זה היה מושרש בכל ישראל וגם בהיא סבתא, כי אם ליראה וגו'.